

దశమః పాఠః

10. రాం... రాం...

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

1. చిత్రే కిం దృశ్యతే?
2. తే కే? కిం కిం కుర్వంతి?
3. ఏతాదృశాః జనాః కయా భాషయా సంభాషణం కుర్వంతి.

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అర్థే రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

(ఉట్నూరు విద్యాలయః, సాయం చతుర్వాదనమ్)

డేవిడ్ (శిక్షకః) : జంగూ, ఇస్నూ, సత్తుబాయి, జంగూబాయి మీరట్ లెక్కలు కీతిట్టి? (గోండుభాషాయామ్)
(భవంతః గణితకార్యం కృతవంతః వా?)

సర్వే ఛాత్రాః : కీతిట్టి మహోదయ! (కృతవంతః మహోదయ!)

రాందేవ్ : రాం రాం మహోదయ! విద్యాలయస్య పురతః ఏకం బస్యాయానం స్థగితమ్. యానాదవతీర్య
బహవః బాలకాః అస్యాం దిశి ఆగచ్ఛన్తి.

మాధవీ (శిక్షికా) : నమస్కారః. వయం భద్రాచలతః ఆగతాః. విజ్ఞానవిహారయాత్రాం కుర్మః.

డేవిడ్ : ఏవం వా? స్వాగతం. అహం డేవిడ్. అస్యాం పాఠశాలాయాం శిక్షకః అస్మి.

సర్వే ఛాత్రాః : రాం రాం...

డేవిడ్ : ఏతే బాలాః భవంతం నమస్కుర్వన్తి. గోండు భాషాయాం “రాం రామ్” ఇత్యుక్తే నమస్కారః
ఇత్యర్థః.

* * * * *

- మాధవీ** : భవంతః అస్మాకం కృతే ఉత్తమామ్ ఆవాసవ్యవస్థాం కృతవంతః. ఏతదర్థం ధన్యవాదాః. డేవిడ్ మహోదయ ! అస్మాకం ఛాత్రాః గిరిజనానాం విషయే జ్ఞాతుమ్ ఇచ్ఛన్తి కృపయా వదతు.
- డేవిడ్** : అవశ్యం వదామి. గోండుజాతిగిరిజనాః ఏతం ప్రాంతం పాలితవంతః. తేషాం వృత్తిః కృషిః ఏవ. భాషా తు గోండుభాషా. ఏతే ఆదరణే, అనుశాసనే, క్రమశిక్షణే చ ఉదాహరణార్హాః భవంతి. విశ్వాసపాత్రేషు ప్రాణత్యాగాయాపి సిద్ధాః భవంతి. అతిథీన్ ప్రేమ్ణా “రాం రామ్” ఇతి ఆహ్వాయంతి. పాదరక్షే ధృత్వా గృహం న ప్రవిశంతి. యతో హి ఏతే గృహం దేవాలయం భావయంతి.
- కిశోరః (ఛాత్రః)** : తర్హి ఏతే గోండుభాషయా ఏవ లిఖంతి వా?
- డేవిడ్** : గోండుభాషాయాః లిపిః నాస్తి. కుశ్రం హనుమంతరావు మహోదయః తస్యాః లిపిమ్ ఆవిష్కృతవాన్. సా లిపిః అధునా వ్యవహారే ఆనేతవ్యా. అత్రస్థజనాః గోండుభాషయా ఏవ సంభాషణం కుర్వంతి.
- వీరేశం** : కింతు, ఏతే ప్రాంతీయభాషయా స్పష్టం భాషంతే ఖలు?
- డేవిడ్** : ఆమ్. ఏతే ప్రాంతీయభాషయా వదంతి లిఖంతి చ. ఆరంభే తు ఏతే ప్రాంతీయభాషయా న సంభాషంతే స్మ.
- వాసవీ** : తర్హి ప్రాంతీయభాషయా కథమ్ ఏతే సుష్టు సంభాషణం కుర్వంతి?
- డేవిడ్** : పూర్వమ్ అహం హున్నాపూర్ విద్యాలయే అధ్యాపకః ఆసమ్. తత్రత్యాః సర్వే జనాః గోండుభాషయా ఏవ సంభాషణం కుర్వంతి స్మ. అహం తాం భాషాం న జానామి స్మ. క్రమేణ అహమేవ తాం భాషామ్ అధీతవాన్. తైః సహ సర్వేషు కార్యక్రమేషు భాగం గృహ్ణాన్ గోండుభాషాయాం నిపుణః అభవమ్. క్రమశః తయా భాషయా ఏవ ఏతాన్ ప్రాంతీయభాషామ్ అధ్యాపితవాన్.
- జంగూబాయీ** : సత్యం మహోదయే! ఏషః మహోదయః అస్మాభిః సహ భూమౌ ఉపవిశతి, ఖాదతి, క్రీడతి, గాయతి. అస్మాకం గృహస్య అవేక్షయా పారాశాలాయామ్ ఏవ ఆనందః అధికః అస్తి.
- ఇస్రూబాయీ** : ఏతావదేవ న. ఏషః పారాన్ క్రీడాగానకథాభిః అధ్యాపయతి. పాఠసంబద్ధాని ఉపకరణాని నిర్మాతి నిర్మాపయతి చ. ఏతాని భిత్తి పత్రాణి, స్ఫోరకపత్రాణి అస్మాభిః ఏవ నిర్మితాని.

(సర్వేపి తాని దృష్ట్వా ఛాత్రాన్ ప్రశంసితవంతః.)

రాఘవః : ఏతే కం దేవమ్ అర్చంతి?

దేవిడ్ : చైత్రమాసే “చెంచు భీమన్న మెర్మి”, వైశాఖ మాసే “పెర్నాపేన్ పూజా”, జ్యేష్ఠమాసే “విదిరి మొహతుక్”, ఆషాఢమాసే “ఆకిపేన్” పూజా, శ్రావణమాసానంతరం “క్షేత్రార్చనం”, భాద్రపదమాసే “పెత్రమాస”, మార్గశీర్షమాసే ధాన్యస్య గృహాయనం పురస్కృత్య “నెట్టితి” ఉత్సవమ్ ఆచరంతి.

మహేశః : విజయదశమీ (దసరా), దీపావలీత్యాదీన్ ఉత్సవాన్ న జానంతి వా.

దేవిడ్ : హా! హా! హా! జానంతి జానంతి తానేవ న. ఉగాది, హోళికా ఇత్యాద్యుత్సవానపి ఆచరంతి ఏతే. విజయదశమీతః ఆరభ్య దీపావలీపర్యంతం ‘దండాది’ ఇతి ఉత్సవమ్ ఆచరంతి. ఏతాః ‘గుస్సాడీ’ ఇతి నృత్యం కుర్వన్తి.

ఇస్రూబాయీ : “సమ్మక్క సారలమ్మ” ఇతి “మేలాపకమ్ అస్మాకం ప్రసిద్ధః ఉత్సవః అస్తి.”

మాధవీ : ఏవం వా ? ఉత్తమమ్. దేవిడ్ మహోదయ! గోండు భాషీయగిరిజనానాం విషయే భవాన్ సమ్మక్ ఉక్తవాన్. ధన్యవాదః. మహాన్ ఆనందః సంజాతః. భవంతః సర్వే భద్రాచలమ్ ఆగచ్ఛన్తు. అస్మాకం విద్యాలయే ఏవ భవతాం వ్యవస్థాం కరిష్యామః. పునః మిలామః.

దేవిడ్ : స్వాగతమ్

సర్వే ఛాత్రాః : రాం, రాం.

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- (అ) భద్రాచలం కస్మిన్ జనపదే (జిల్లాయామ్) అస్తి? తత్ర కః దేవః ప్రసిద్ధః?
- (ఆ) కమపి ఏకం ప్రియమ్ ఉత్సవం ఉద్దిశ్య వదంతు.
- (ఇ) భవతాం ప్రాంతీయభాషామ్ అతిరిచ్య భవతః మిత్రాణి కయా భాషయా భాషణం కుర్వంతి?
- (ఈ) భవంతః కదాపి విహారయాత్రాం కృతవంతః వా? తద్వి భవతః అనుభవః కః?
- (ఉ) గృహం ప్రతి అతిథిః ఆగతః చేత్ భవాన్ కథం స్వాగతం కరోతి? తదర్థం కిం కరోతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు - వ్యక్తికుర్వంతు

- (అ) గిరిజనానామ్ ఉత్సవసంబద్ధాని పదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

- (ఆ) పాఠే గోండుభాషాయాః పదానామ్ అర్థాన్ జ్ఞాత్వా తాని ఉపయుజ్య సంస్కృతభాషయా వాక్యాని రచయంతు.

కీతిట్కి ?	-	కృతవంతః కిమ్? / కృతవత్త్యః కిమ్ ?
మీరట్	-	భవంతః / భవత్త్యః
రాం రాం	-	సమస్కారః

- (ఇ) అధః దత్తేషు పదేషు ఏకం పదమ్ అన్వేష్య భిన్నమ్. తత్ కిమితి జ్ఞాత్వా కుండల్యాం లిఖంతు.

ఆకిపేన్, నాగోబా, పెత్రమాస, పెర్నాపేన్.	(	)
రాందేవ్, సత్తుబాయి, జంగూబాయి, మీరట్.	(	)
రాం రాం, ధన్యవాదః, శుభోదయః, లిఖతు.	(	)
కృష్ణాష్టమీ, సెట్టి, దీపావలీ, ఉగాది.	(	)
రాఘవః, లతా, వీరేశః, మాధవీ.	(	)

- (ఈ) పాఠం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) రాం రాం నామ కః అర్థః?
- 2) గోండుజాతిగిరిజనాః గృహం కథం భావయంతి?
- 3) గోండుజాతిగిరిజనాః కాన్ దేవాన్ పూజయంతి?
- 4) “దండారి” ఇతి ఉత్సవం కదా ఆచరంతి?
- 5) కీతిట్కి మహోదయ! ఇత్యస్య వాక్యస్య అర్థః కః?

III పదజాలాభివృద్ధి: - భాషాక్రీడా:

(అ) అధ: సంస్కృతభాషాయాం గోండుభాషాయాం చ పదాని సంతి. తేషామ్ ఆధారేణ గోండు భాషయా సంస్కృతేన చ వాక్యాని రచయంతు.

బాలకః (కాండి)	బాలికా (పేకి)	గీతం (పాట)
అస్తి (మన్న)	విద్యాలయః (పాడ)	గాయతి (వార్సేర్మంత)
గతవాన్ (సోత్తేర్)	గచ్ఛన్తి (దాంతేర్)	క్షేత్రం (వావుటి)
తే (వోర్)	పుస్తకం (పుస్తక్)	పరితపతీ (వాచ్కీత)
అద్య (నేన్)	సా (అద్)	భవతః, భవత్యాః (నీవ)
క్రీణంతి (ఏతాంతేర్)	సః (ఓర్)	నామ (పురల్)
క్రీడన్తి (కర్సేర్ మంతేర్)	వయం (మమట్)	కిం (బతల్)
గతవన్తః, గతవత్యః (సోత్తేం)		

ఉదా: పేకి పాట వార్సేర్మంత. - బాలికా గీతం గాయతి.

(ఆ) భవంతః కతి ఉత్పవాన్ జానంతి, ఆచరంతి? తేషాం సూచీం కుర్వంతు.

క్ర. సం.	ఉత్పవస్య నామ	మాసః
ఉదా:	ఉగాదిః	చైత్రమాసే.
1		
2		
3		

(ఇ) ఉచితం మేలయన్తు

1)	ఉగాదిః	అగ్నిపటహానాం జ్వాలనమ్
2)	సంక్రాంతిః	విగ్రహనిర్మాణమ్, అర్చనమ్.
3)	దీపావలీ	పతంగోడ్డయనమ్
4)	గణేశచతుర్థి	శమీపూజా
5)	విజయదశమీ	పంచాంగశ్రవణమ్

IV స్వీయరచనా

అధ: దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- (అ) 'ధన్యవాదః' ఇతి పదం కిమర్థమ్ ఉపయోక్తవ్యమ్? కేషు సందర్భేషు ఉపయోక్తవ్యమ్ ?
- (ఆ) భవంతః విహారయాత్రాం గంతుమ్ ఇచ్ఛన్తి చేత్ కుత్ర గచ్ఛంతి? కిమర్థం గచ్ఛంతి?
- (ఇ) విహారయాత్రాః కిమర్థం కరణీయాః? తేన కే లాభాః భవంతి?

V సర్వనాటకవ్యక్తీకరణమ్

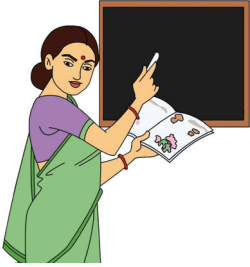
గిరిజనాః ఇవ వేషధారణం కృత్వా, కిమపి ఏకం గిరిజనసంబద్ధం గీతం జ్ఞాత్వా అభినయం కుర్వంతు.

VI ప్రశంసా

ఏకం జానపదగీతం సంకలయ్య కక్ష్యాయాం గాయంతు.

VII భాషాంశాః

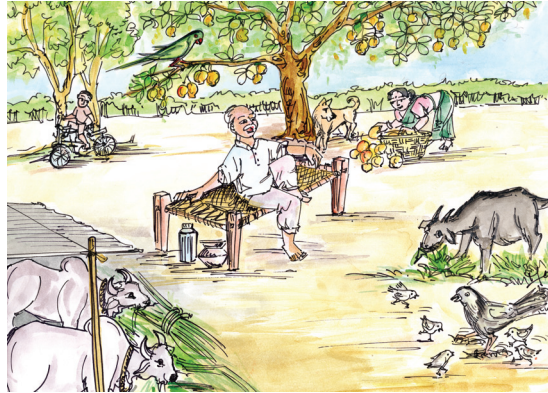

అధః దత్తాని పదాని తేషామ్ అర్థాన్ చ పఠంతు.

పురతః = ముందర	పుష్పతః = వెనుక	ఉపరి = పైన
అధః = క్రింద	వామతః = ఎడమవైపు	దక్షిణతః = కుడివైపు

ఆమ్రఫలాని = మామిడిపళ్ళు	శుకః = చిలుక	కూపీ = నీళ్ళసీసా
స్థాలికా = గిన్నె	అజః = మేకపోతు	కుక్కుటాః = కోళ్ళు
ద్విచక్రికా = సైకిల్	గౌః = ఆవు, ఎద్దు	శునకః = కుక్క
గోశాలా = పశువులపాక	సస్యక్షేత్రాణి = పొలాలు	వృద్ధః = ముసలివాడు

చిత్రం దృష్ట్వా కోవ్వకాత్ పదాని స్వీకృత్య వాక్యాని రచయంతు.

ఏకః ఆమ్రవృక్షః అస్తి. తస్య శాఖాయాః అధః భూమౌ మంచః అస్తి. మంచే ఏకః

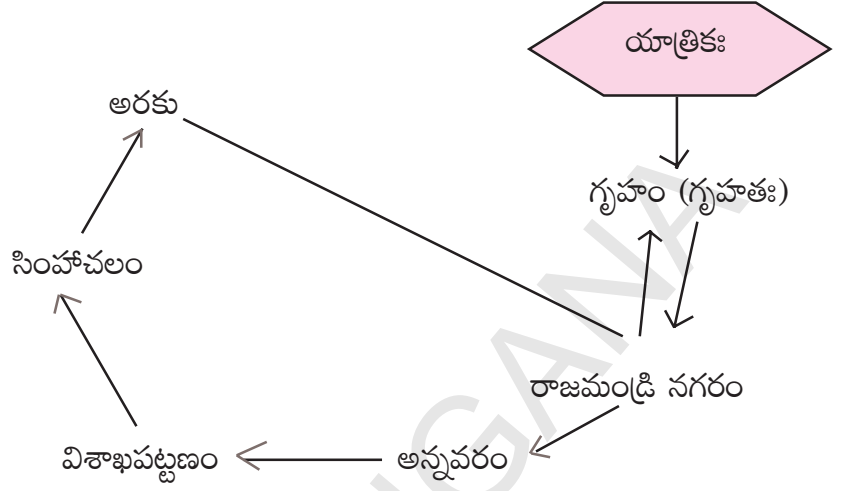
వృద్ధః అస్తి. వృద్ధస్య ఉపరి శాఖాయామ్ ఆమ్రఫలాని సంతి.

వృద్ధస్య ఉపరి శాఖాయామ్ ఏకః అపి అస్తి.

మంచస్య అధః జలకూపీ అస్తి. మంచస్య అధః ఏకః అపి అస్తి.

వృద్ధస్య పుష్పతః

(అ) ఉదాహరణనుసారం యాత్రికః కుతః కుత్ర గచ్ఛతి ఇతి లిఖింతు.

ఉదా: యాత్రికః గృహతః 'రాజమండ్రి' నగరం గతవాన్.

పరియోజనాకార్యమ్

భవతః జనపదస్య గిరిజనానాం విషయే, తేషాం భాషాయాః, ఉత్సవనాం మేలకానాం చ విషయే, అధ్యాపకస్య / గ్రంథాలయస్య సాహాయ్యేన విషయం సంకలయంతు. కక్ష్యాయాం ప్రదర్శయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

- అ) పాఠస్య సారం వక్తుం శక్నోమి.
ఆ) పాఠం స్పష్టతయా పఠితుం శక్నోమి.
ఇ) పాఠస్య సారం లేఖితుం శక్నోమి.
ఈ) స్వీయవిహారయాత్రానుభవాన్ లేఖితుం శక్నోమి.

అమ్	న
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

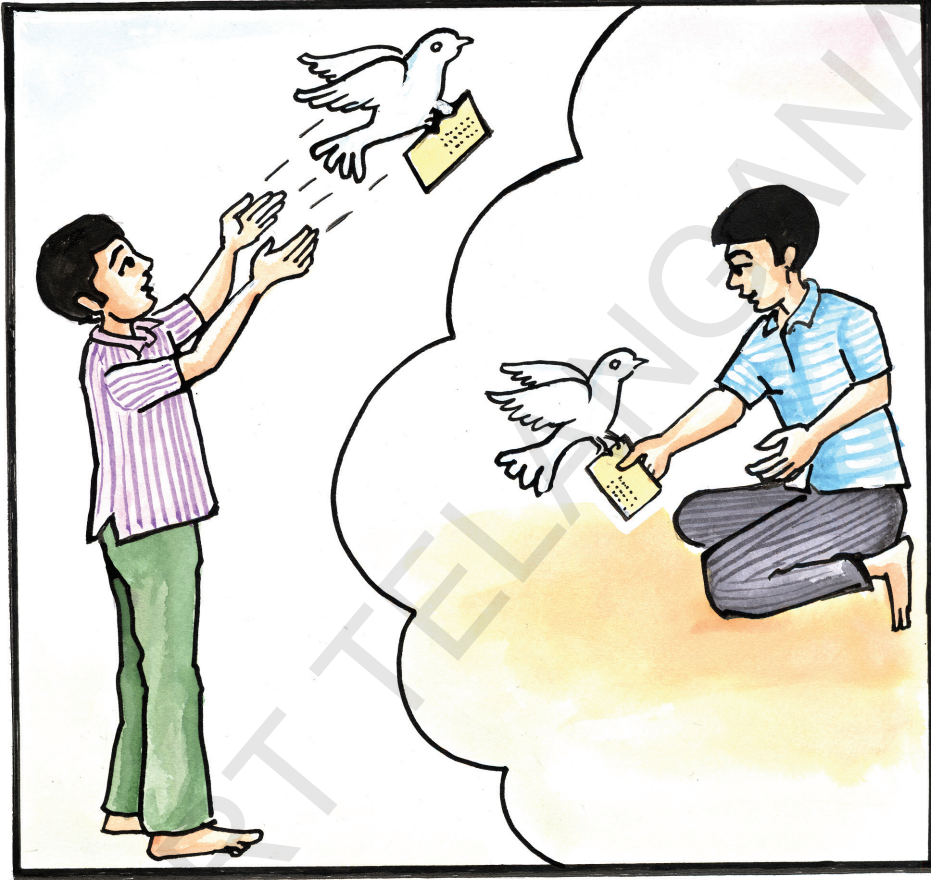
*** న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహ విద్యతే ***

ఏకాదశ: పాఠ:

11. పత్రలేఖనమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

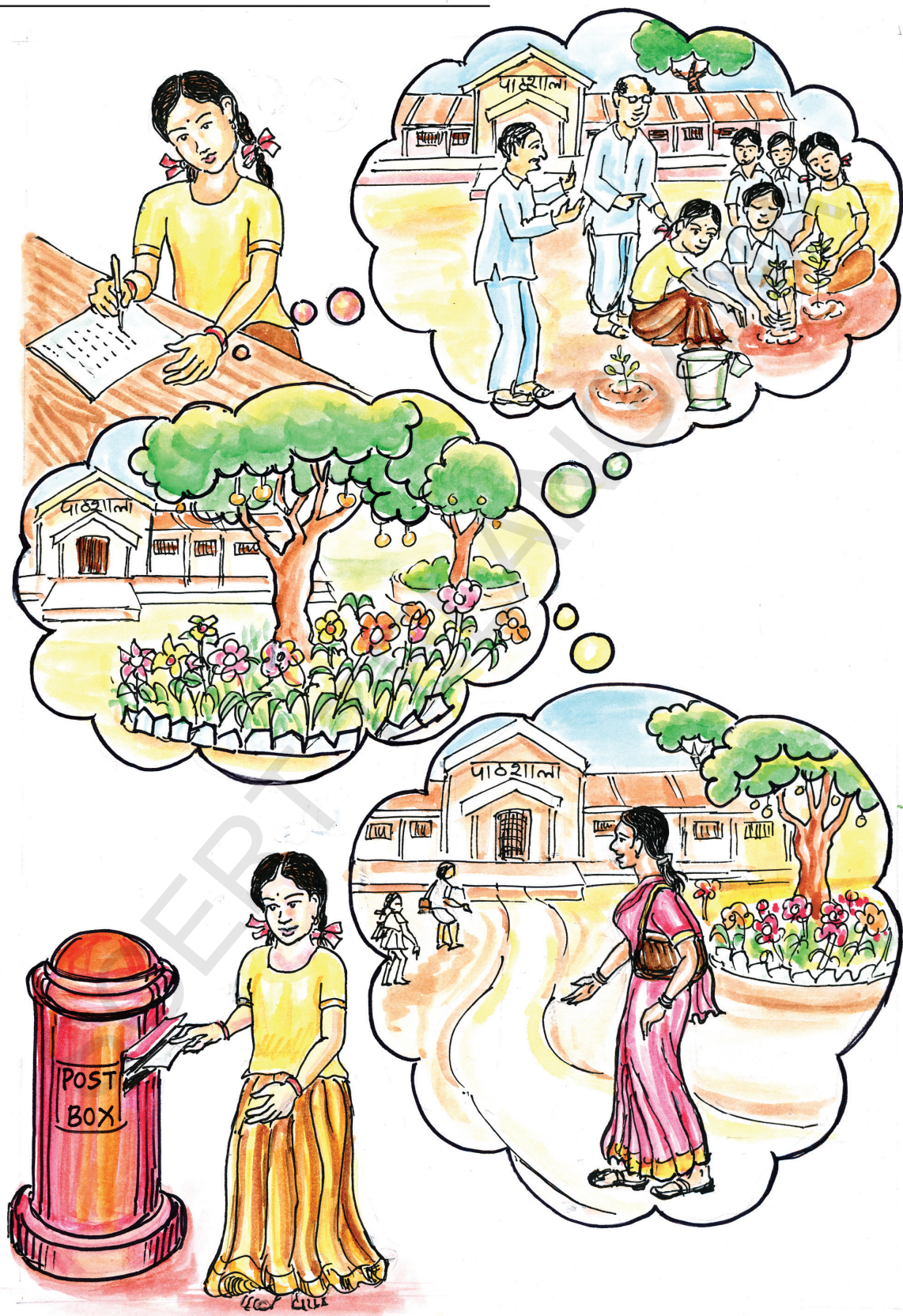
1. చిత్రే పక్షీ కిం కరోతి?
2. పత్రం కిమర్థం లిఖంతి?
3. భవాన్ కదాపి పత్రం లిఖితవాన్ వా?

ఛాత్రేభ్యః సూచనా:

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం చ కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధిక్షత్వ మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

భాగ్యనగరమ్,

05-02-2012

ప్రియలాస్యే!

అహం కుశలినీ, భవతీ కుశలినీ ఇతి అహం భావయామి. బహుకాలతః భవత్యాః సకాశాత్ పత్రం న ప్రాప్తవతీ. ప్రతిపత్రార్థమ్ అహం నిరీక్షణం కరోమి. ఇదానీం ప్రధానవిషయః కః ఇతి చేత్ హ్యః అస్మాకం విద్యాలయే పర్యావరణదినోత్సవం పురస్కృత్య కార్యక్రమః సంచాలితః. తస్మిన్ కార్యక్రమే అధ్యాపకైః సహ ఛాత్రాః సర్వేఽపి భాగం గృహీతవంతః. అధ్యాపకస్య సూచనానుసారం సర్వే ఛాత్రాః ఏకైకం పాదపం స్వీకృత్య విద్యాలయం పరితః రోపితవంతః. తేషాం పాదపానాం రక్షణం, పోషణం జలసేచనం చ అస్మాకం దాయిత్యమ్. ఏతే పాదపాః వృద్ధిం ప్రాప్య అస్మభ్యం పుష్పాణి, ఫలాని, ఛాయామ్ ప్రాణవాయుం చ యచ్ఛంతి. అహమపి వృద్ధిం ప్రాప్య అస్మిన్ ఏవ విద్యాలయే అధ్యాపికా భవిష్యామి. తదా మయా స్థాపితం పాదపం దృష్ట్వా అహమ్ అధికమ్ ఆనందమ్ అనుభవిష్యామి.

ఏషః హ్యః మమ విద్యాలయే జాతః విషయః. భవత్యాః విద్యాలయే ప్రవృత్తాన్ నూతనవిషయాన్ ఉద్దిశ్య భవతీ అవశ్యం పత్రం లేఖిష్యతీతి చింతయామి.

భవత్యాః సఖీ,

రాధా.

సంకేతః,

క. లాస్యా,

గృహ సంఖ్యా 23-23-30, శివరావు వీధీ,

సత్యనారాయణపురం, విజయవాడ,

ఆంధ్రప్రదేశ్.

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ) జీవనే ప్రేమ్యపత్రాణాం మహత్త్వం కిమ్?
- ఆ) వయం పత్రస్య ఉపయోగం కుత్ర కుత్ర కుర్మః?
- ఇ) భవాన్ కదాపి సమపత్రం లిఖితవాన్ వా? కస్మై లిఖితవాన్?
- ఈ) పాఠం పఠిత్వా కిం జ్ఞాతవంతః?
- ఉ) పత్రం కస్మిన్ విషయే లిఖితమ్ అస్తి?
- ఊ) పాఠశ్రవణానంతరం భవతః మనః కిం కర్తుమ్ ఇచ్ఛతి?
- ఋ) ఏతత్ పత్రం కా లిఖితవతీ? కస్మై లిఖితవతీ?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు- వ్యక్తికర్వంతు

అ) అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. పాఠే అన్విష్య తేషాం అథః రేఖాంకనం కర్వంతు.

1) నిరీక్షణం	2) జలసేచనం	3) పురస్కృత్య
4) పాదపం	5) దాయిత్యం	6) ఛాయాం
7) ప్రాణవాయుం	8) రోపితవంతః	9) స్వీకృత్య

ఆ) అథః దత్తే అనుచ్ఛేదే కానిచన పదాని దోషయుక్తాని. శుద్ధీకృత్య వాక్యాని పునః లిఖంతు.

ఏష హ్యః మామ విద్యులయే జాతః విషయః. భవత్యః విద్యులయే ప్రవృత్తాన్ నూతనవిషయ ఉద్దిశ్య భవతి అవశ్యాం ప్రత్యుత్తరం లేఖివ్యతీతి, చింతయామి.

ఇ) అథః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కర్వంతు.

- 1) మా పాఠశాలలో పర్యావరణదినోత్సవం పురస్కరించుకొని కార్యక్రమం జరుపబడినది.
- 2) మొక్కలను తీసుకొని పాఠశాల చుట్టుపక్కల నాటాము.
- 3) నేను కూడా పెరిగి ఈ పాఠశాలలోనే అధ్యాపకురాలిని అవుతాను.

ఈ) పాఠం పఠిత్వా అథః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) విద్యులయే కిమర్థం కార్యక్రమః సంచాలితః?
- 2) ఛాత్రాణాం దాయిత్యం కిమ్ అస్తి?
- 3) పాదపాః వృద్ధిం ప్రాప్య కిం యచ్ఛంతి?
- 4) రాధా కిం భవతుమిచ్ఛతి?
- 5) రాధా కదా ఆనందం ప్రాప్నోతి?

1. ప్రదీపః ప్రధానాధ్యాపకాయ విరామపత్రం లిఖతి. పత్రం పఠంతు.

తిరుపతి,

దినాంకః 17-10-2013

సవిధే,

ప్రధానాధ్యాపకః,

శ్రీ వేంకటేశ్వరప్రాచ్యపాఠశాలా,

తిరుపతిః.

మహోదయ!

మన నామ ప్రదీపః. అహమ్ అస్యాం పాఠశాలాయాం పంచమకక్షాయాం పఠామి. పఠశ్చ మమ భగిన్యాః వివాహాః భవిష్యతి. వివాహకార్యేషు అహమ్ అపి సాహాయ్యం కర్తుమిచ్ఛామి.

అతః అహమ్ అస్య మాసస్య 19, 20, 21, దినాంకేషు పాఠశాలాయామ్ ఉపస్థాతుం న శక్నోమి. అతః కృపయా మహ్యం దినత్రయం విరామం దదాతు ఇతి సవినయం ప్రార్థయామి.

ధన్యవాదః,

భవతాం విధేయః ఛాత్రః,

ప్రదీపః,

క్రమసంఖ్యా-35,

పంచమకక్ష్యా.

ఉపరిదత్తం పత్రమ్ ఆధారీకృత్య అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- అ) పత్రం కః లిఖితవాన్?
- ఆ) కుతః లిఖితవాన్?
- ఇ) కస్మిన్ దినాంకే పత్రం లిఖితవాన్?
- ఈ) కస్మై లిఖితవాన్?
- ఉ) పత్రే అధ్యాపకం కిం సంబోధితవాన్?
- ఊ) భగిన్యాః వివాహాః కదా అస్తి?
- ఋ) కతి దినాని విరామం పృష్టవాన్?

III స్వీయరచనా

అధ: దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

(అ) పర్యావరణపరిరక్షణాయ భవాన్ కిం కర్తుం శక్నోతి.

(ఆ) స్వాతంత్ర్యదినోత్సవకార్యక్రమే భవతః విద్యాలయే కిం కిం కృతవంతః ఇతి మిత్రాయ పత్రం లిఖంతు.

(ఇ) వృక్షేభ్యః కే లాభాః సంతి? భవంతః వృక్షాన్ కథం రక్షంతి?

IV పదజాలాభివృద్ధి: - భాషాక్రీడా:

అ) అధ: మంజూషాయాం దత్తాని పదాని ఉపయుజ్య రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

ఆనందేన ఇతి మిత్ర! నమస్కారాన్

కుశలీ వయం అన్యత్ర విజయవాడానగరమ్

తిరుపతి,

దినాంక:

ప్రియమిత్ర !

అహం కుశలీ. భవాన్ వా. అహం గ్రీష్మకాల విరామేషు ఆగమిష్యామి. తత్ర మిలిత్యా మందిరాణాం దర్శనం కుర్మః. కాలయాపనం కుర్మః. భవాన్ విరామదినేషు మా గచ్ఛతు. పత్రస్య ప్రాప్తేః అనంతరం ప్రత్యుత్తరం దదాతు. మాతః కృతే పితుః కృతే చ వదతు.

భవదీయః,

.....

సంకేతః,

.....

.....

.....

(ఆ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు కిం సమీచీనం, కిమ్ అసమీచీనమితి (✓, x) ఇతి చిహ్నభ్యాం సూచయంతు.

ఉదా: అద్య విద్యాలయే పర్యావరణదినోత్సవం పురస్కృత్య కార్యక్రమః సంచాలితః. (x)

- 1) ఏకైకం పాదపం స్వీకృత్య విద్యాలయస్య బహిః రోపితవంతః. ()
- 2) పాదపానాం రక్షణం, పోషణం జలసేచనం చ అస్మాకం దాయిత్యమ్. ()
- 3) ప్రతిపత్రార్థమ్ అహం నిరీక్షణం న కరోమి. ()
- 4) పాదపాః వృద్ధిం ప్రాప్య ప్రాణవాయుం యచ్ఛంతి. ()
- 5) కార్యక్రమే అధ్యాపకైః సహ ఛాత్రాః సర్వేఽపి భాగం గృహీతవంతః. ()

V సర్వనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

అ) భవతః / భవత్యాః పాఠశాలామ్ ఉద్దిశ్య మిత్రం ప్రతి పత్రం లిఖంతు.

ఆ) రాధా భవత్యాః కృతే ఏవ పత్రం లిఖితవతీ ఇతి చింతయిత్వా తస్యాః కృతే ప్రత్యుత్తరం లిఖిత్వా ప్రదర్శయతు.

ఇ) వార్తాప్రసారణాయ కే కే మార్గాః (ఉపాయాః) సంతీతి అంశమ్ ఆధారీకృత్య నిబంధం లిఖంతు.

VI ప్రశంసా

పారే వృక్షాణాం కేచన లాభాః ఉక్తాః. ఇతోఽపి వృక్షేభ్యః కే కే లాభాః సంతీతి వదంతు.

VII భాషాంశాః

అ) జీవనే ప్రేష్వపత్రాణామ్ (లేఖలయొక్క) ఆవశ్యకతాం సర్వే జానంతి. ప్రతిదినం వయం ప్రేష్వపత్రస్య ఆవశ్యకతామ్ అనుభవामః. కుటుంబజనానాం కుశలవార్తాః జ్ఞాతుం, వివాహాదికస్య ఆహ్వానేషు, ఆధికారికవ్యవహారేషు శుభకామనానాం ప్రేషణాయ, ఏవం వివిధేషు అవసరేషు వయం ప్రేష్వపత్రస్య ఉపయోగం కుర్మః. కార్యాలయేషు వివిధాని ప్రయోజనాని ఉద్దిశ్యాపి పత్రాణి లిఖామః.

పత్రలేఖనే ఏతే అంశాః భవంతి.

శుభచిహ్నమ్	గ్రామః	దినాంకః
శీర్షికా	సంబోధనమ్	కుశలప్రశ్నాః
విషయః	సమాప్తిః	హస్తాక్షరమ్

పత్రసంకేతః (పత్రస్వీకర్తుః పత్రప్రేషయితుః చ)

(ఆ) అధః కానిచన పదాని దత్తాని. తేషాం సాహాయ్యేన పత్రేషు కథం సంబోధనం కరణీయమ్ ఇతి జానంతు.

పితరమ్ ఉద్దిశ్య		పూజ్య జనక!
పితామహమ్ ఉద్దిశ్య		పూజ్య పితామహ!
మాతరమ్ ఉద్దిశ్య		పూజ్య జనని!
పితామహీమ్ ఉద్దిశ్య		పూజ్య పితామహి!
సోదరమ్ ఉద్దిశ్య		ప్రియ అగ్రజ / ప్రియ అనుజ
సోదరీమ్ ఉద్దిశ్య		ప్రియే అగ్రజే! / ప్రియే అనుజే!
మిత్రమ్ ఉద్దిశ్య		ప్రియమిత్ర / ప్రియసఖే
అధ్యాపకమ్ ఉద్దిశ్య		మహోదయ / శ్రీమన్
అధికారిణమ్ ఉద్దిశ్య		ఆర్య / మహోదయ / శ్రీమన్

(ఇ) ఏతాని వాక్యాని పఠంతు.

సామాన్యవాక్యమ్	విరుద్ధార్థకవాక్యమ్
పుస్తకమ్ అత్ర అస్తి.	పుస్తకం అత్ర నాస్తి.
అత్ర లేఖనీ అస్తి.	అత్ర లేఖనీ నాస్తి.
ఘంటా దేవాలయే అస్తి.	ఘంటా దేవాలయే నాస్తి.
కుక్కురాః తత్ర సంతి.	కుక్కురాః తత్ర న సంతి.

‘అస్తి’ ఇతి పదస్య విరుద్ధార్థం సూచయితుమ్ ‘అస్తి’ పదేన సహ ‘న’ కారః ఉపయుజ్యతే. తదా తత్ సామాన్యవాక్యస్య “విరుద్ధార్థకవాక్యం” భవతి. సర్వేషాం క్రియాపదానాం సాకం ‘న’ ఉపయుజ్య విరుద్ధార్థకవాక్యాని లేఖితుం శక్నుమః.

(ఈ) ఉపరితనవాక్యానామ్ ఆధారేణ విరుద్ధార్థక, సామాన్యవాక్యాని లిఖంతు.

- 1) ఘటే జలమ్ అస్తి
- 2) సూర్యతే పుస్తకాని సంతి.
- 3) పుస్తకే బహూని చిత్రాణి సంతి.
- 4) విద్యాలయే వృక్షాః న సంతి.
- 5) మమ మనసి చింతా అస్తి
- 6) దుగ్ధమ్ ఉత్తమమ్ అస్తి.
- 7) గీతం మధురం న భవతి .
- 8) చిత్రమ్ ఆహ్లాదకరం భవతి.

ఏవమేవ పూర్వతనేషు పాఠేషు కానిచన సామాన్యవాక్యాని లిఖిత్వా తేషాం విరుద్ధార్థకాని వాక్యాని లిఖంతు.

(ఉ) ఏతత్ సంభాషణం పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

రమేశః - భవత్యాః గృహస్య సమీపే ఉద్యానవనమ్ అస్తి కిమ్?

రుచిరా - రమేశ ! మమ గృహస్య సమీపే ఉద్యానవనం న అస్తి.

కింతు క్రీడాంగణమ్ అస్తి. ఆపణం చ వర్తతే.

రమేశః - మమ గృహస్య సమీపే గ్రంథాలయః అస్తి. భవత్యాః గృహస్య సమీపే గ్రంథాలయః అస్తి కిమ్?

రుచిరా - గ్రంథాలయః అస్తి. కింతు తస్మిన్ పుస్తకాని న సంతి.

కేవలమ్ ఆసన్దాః సంతి. కర్మకారిణః చ వర్తంతే.

రమేశః - మమ గృహస్య సమీపే గ్రంథాలయః వర్తతే. పుస్తకాన్యపి సంతి. అగత్య పఠతు. సాయంకాలే భవతీ కిం కరోతి సఖి !

రుచిరా - అహం సాయంకాలే కేవలం క్రీడామి. గృహకార్యం న కరోమి.

రమేశః - అహం సాయంకాలే ఏవ కంచిత కాలం క్రీడామి. గృహకార్యం చ కరోమి.

(ఊ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు 'స', 'చ' ఇతి అవ్యయద్వయేన రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

- 1) మానవాః భూమౌ నివసన్తి. జంతవః.....భూమౌ నివసంతి.
కింతు మత్స్యాః భూమౌ నివసంతి.
- 2) రామః లక్ష్మణః సీతా వనం గతవంతః.
భరతః వనం గతవాన్.
- 3) ప్రద్యోతనః ప్రత్యహం మాతరం నమస్కరోతి. పితరం
నమస్కరోతి. మిత్రం..... నమస్కరోతి. శత్రుం
నమస్కరోతి.
- 4) కమలాయాః గృహే పుష్పవనం వర్తతే. తస్మిన్ పుష్పవనే
మందారపుష్పాణి వర్తంతే. కుందపుష్పాణి వర్తంతే.
కమలాని తు వర్తంతే.
- 5) సింహః మాంసాహారీ. వ్యాఘ్రః మాంసాహారీ.
కిం తు హరిణః మాంసాహారీ.

పరియోజనాకార్యమ్

1. వివిధదినోత్సవానాం నామాని తేషాం దినాంకాన్ చ పట్టికారూపేణ లిఖంతు. ప్రదర్శయంతు.

యథా	క్ర.సం.	దినోత్సవస్య నామ	తిథిః / దినాంకః
	1.	సంస్కృతదినోత్సవః	శ్రావణపూర్ణిమా
	2.	బాలదినోత్సవః	నవంబర్ 14

స్వీయమూల్యాంకనమ్

అ) పాఠస్య సారం వక్తుం శక్నోమి.

అమ్	న
☐	☐

ఆ) పత్రేషు కథం సంబోధనం కరణీయమ్ ఇతి వక్తుం శక్నోమి.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

ఇ) అహం స్వయం పత్రం లేఖితం శక్నోమి.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

ఈ) వృక్షస్య ఉపయోగాన్ లేఖితం శక్నోమి.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

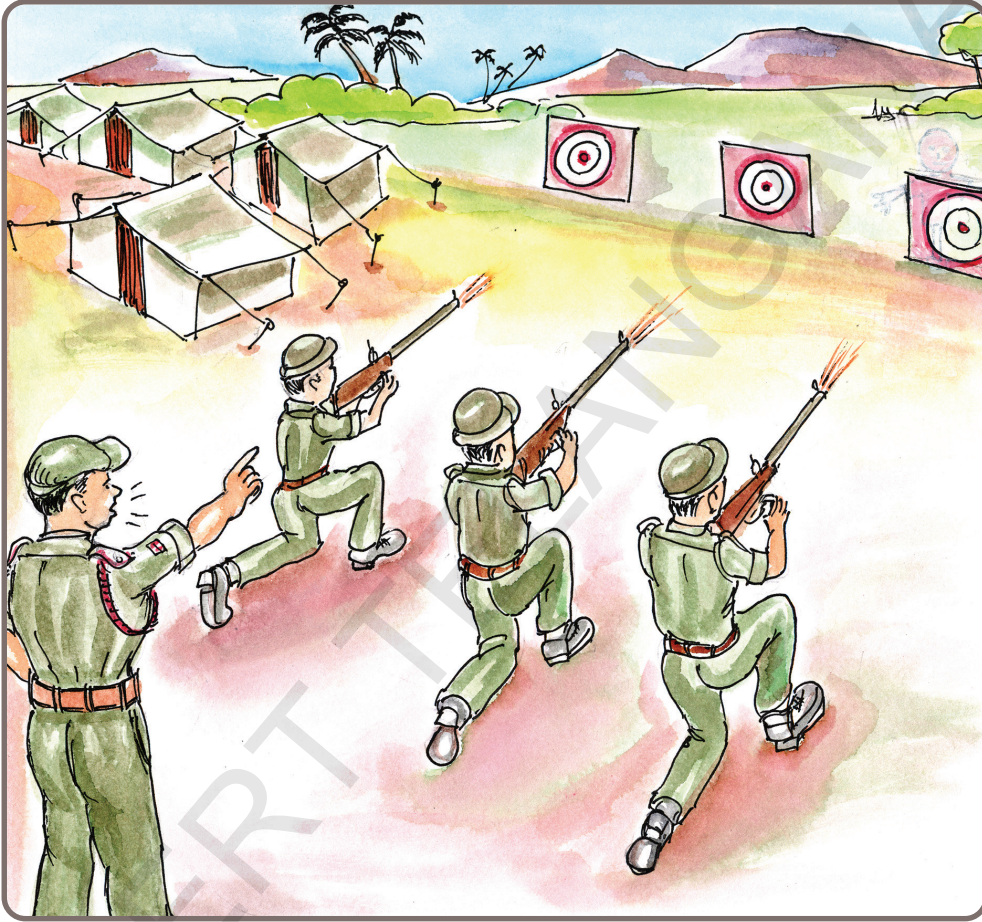
గుణాః పూజాస్థానం గుణిషు న చ లింగం న చ వయః

ద్వాదశ పాఠం:

12. దీక్షా

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

1. చిత్రే కిమ్ అస్తి?
2. సైనికాః కిం కుర్వంతి.
3. లక్ష్మచ్చేదనార్థం కిమ్ ఆవశ్యకమ్?

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అంతే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

ఏకదా కౌరవాణాం పాండవానాం చ గురుః ద్రోణాచార్యః తేషాం బాణాభ్యాసకౌశలం జ్ఞాతుమ్ ఏకాం పరీక్షాం కృతవాన్. ద్రోణః తాన్ అవదత్. “భవంతః సర్వే ధనూంషి స్వీకృత్య వృక్షే స్థితాం పక్షిపుత్తలికాం ప్రహర్తుం సిద్ధాః భవంతు. యదా అహమ్ ఆజ్ఞాపయిష్యామి తదా తస్య శిరః భిందంతు” ఇతి. తతః ద్రోణః ప్రథమం దుర్యోధనమ్ ఉద్దిశ్య ఏవమవదత్. “దుర్యోధన! భవాన్ ధనుషి బాణసంధానం కరోతు. మమాజ్ఞానుసారం బాణప్రయోగం కరోతు” ఇతి. దుర్యోధనః ధనుః స్వీకృత్య సిద్ధః జాతః. తదా ద్రోణః దుర్యోధనమ్ అపృచ్ఛత్. “భవాన్ తత్ర కిం పశ్యతి?”

ఇతి. తదా దుర్యోధనః “వృక్షం, వృక్షస్య సమీపే స్థితాన్ మమ భ్రాతృన్ చ పశ్యామి” ఇతి ఉక్తవాన్.

ద్రోణః అప్రసన్నః భూత్వా “అస్తు భవాన్! ధనుః అత్ర సంస్థాప్య ఇతః గచ్ఛతు.” ఇతి అవదత్. ఏవమేవ సః సర్వాన్ కౌరవాన్ పాండవాన్ అపి పృష్టవాన్. సర్వేఽపి దుర్యోధనః ఇవ సమాధానం దత్తవంతః.

అంతే ద్రోణాచార్యః అర్జునం పృష్టవాన్. తదా అర్జునః ఏవమవదత్. “అహం కేవలం పక్షిణః పుత్తలికామేవ పశ్యామి.

న అన్యత్” ఇతి ఉక్తవాన్. తదా ద్రోణః అర్జునమ్ ఏవమ్ అపృచ్ఛత్. “భవాన్ పక్షిపుత్తలికాం పశ్యతి చేత్ తస్యాః అంగాని కథం సంతి?” ఇతి. తదా అర్జునః “అహం కేవలం తస్యాః శిరః పశ్యామి.” తదా ప్రసన్నః ద్రోణః ఆనందేన “బాణం ముంచతు” ఇతి ఆజ్ఞాపయత్. సమనంతరమేవ అర్జునః బాణం క్షిప్తవాన్. ఝటిత్యేవ బాణేన పక్షిపుత్తలికాయాః శిరః భిన్నం భూత్వా భూమౌ అపతత్.

ఏకాగ్రతా నామ ఏవం భవేత్. ఏతాదృశ్యా దీక్షయా, ఏకాగ్రతయా అర్జునః ధను-ర్విద్యామ్ అభ్యస్య సర్వశ్రేష్ఠ-ధనుర్ధారీ అభవత్.

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- (అ) కథాశ్రవణేన కిమ్ అవగతవంతః?
- (ఆ) కథాయాం ముఖ్యాంశః కః?
- (ఇ) ద్రోణాచార్యః కిమర్థం తాన్ సర్వాన్ పరీక్షితవాన్?
- (ఈ) అర్జునః లక్ష్మచ్ఛేదం కృతవాన్ ఖలు! ఏతస్మిన్ విషయే అర్జునస్య ఏకాగ్రతా కీదృశీ ఇతి వదంతు.
- (ఉ) అర్జునస్య స్థానే భవాన్ అస్తి చేత్ కిం వదతి?
- (ఊ) లక్ష్మసాధనార్థం కాని కాని ఆవశ్యకాని భవంతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు- వ్యక్తీకుర్వంతు

- (అ) అథః దత్తాని పదాని పారే కుత్ర సంతీతి అన్విష్య, తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

1) స్వీకృత్య	2) ధనూంషి	3) ప్రహర్తుం
4) మమాజ్ఞానుసారం	5) పక్షిపుత్తలికాం	6) ముంచతు
7) భిన్నం	8) ధనుర్ధారీ	

- (ఆ) అథః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. తాని వాక్యాని కః కం ప్రతి ఉక్తవాన్ ఇతి లిఖంతు.

ఉదా: వృక్షం, వృక్షస్య సమీపే స్థితాన్ మమ భ్రాతృన్ చ పశ్యామి.

దుర్యోధనః ద్రోణమ్ ఉక్తవాన్

- 1) వృక్షే స్థితాం పక్షిపుత్తలికాం ప్రహర్తుం సిద్ధాః భవంతు.

.....

- 2) ధనుః అత్ర సంస్థాప్య భవాన్ ఇతః గచ్ఛతు.

.....

- 3) అహం కేవలం పక్షిపుత్తలికామేవ పశ్యామి.

.....

- 4) తస్యాః అంగాని కథం సంతి?

.....

- ఉ) సానందం బాణం ముంచతు.

.....

(ఇ) పాఠం పఠిత్వా అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) జీవనే కిమపి సాధనీయం చేత్ కా ఆవశ్యకీ?
- 2) ద్రోణాచార్యః కిం జ్ఞాతుం పరీక్షాం కృతవాన్?
- 3) ద్రోణః దుర్యోధనముద్దిశ్య కిమవదత్?
- 4) దుర్యోధనః ద్రోణాచార్యం ప్రతి కిముక్తవాన్?
- 5) అర్జునః ద్రోణం ప్రతి కిముక్తవాన్?
- 6) ద్రోణః అర్జునం కిమ్ ఆజ్ఞాపయత్?

III స్వీయరచనా

అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

అ) విద్యార్థినాం కృతే ఏకాగ్రతాయాః ఆవశ్యకతా కా?

ఆ) కే కే జనాః ఏకాగ్రతయా కిం కిం కుర్వంతీతి వదంతు.

ఇ) భవాన్ కేషు విషయేషు ఏకాగ్రతాం దర్శయతి? కిం సాధయితుమ్ ఇచ్ఛతి?

ఈ) ఏకాగ్రతావర్ధనాయ కాని కాని ఆవశ్యకాని భవంతి?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడాః

(అ) అధః మంజూషాయాం కానిచన పర్యాయపదాని దత్తాని. తాని కస్య పదస్య పర్యాయపదాని ఇతి జ్ఞాత్వా విభజంతు.

ఫల్గుణః	ఖగః	గురుః	అంతేవాసీ	విహంగమః	గీష్మతిః
భరతర్షభః	శిష్యః	శిక్షకః	విహంగః	కిరీటీ	విద్యార్థీ

	ఆచార్యః	పక్షీ	అర్జునః	ఛాత్రః
1)				
2)				
3)				

(అ) కక్ష్యాయాం సర్వే ఛాత్రాః వృత్తాకారేణ ఉపవిశంతు. ఏకైకః మహాభారతే విద్యమానానాం పాత్రాణాం నామాని వదతు. ఏకస్య వృత్తస్య అనంతరం యః తాని పాత్రనామాని పునః తేనైవ క్రమేణ ప్రప్రథమం వదతి సః “దీక్షాపరః అర్జునః” ఇతి బిరుదాంకితః భవతి.

(ఇ) అధః దత్తేషు రిక్తస్థానేషు దత్తస్య పదస్య అన్నిమమ్ అక్షరమ్ ఉపయుజ్య నూతనపదాని లిఖంతు.

ఉదా:	ధర్మరాజః	జలదః	దయానిధిః	ధార్మికః
క.....				
.....				
.....				

(ఈ) అధః దత్తేషు రేఖాంకితానాం పదానామ్ అర్థాన్ జానంతు.

తేషామ్ అర్థానామ్ ఆధారేణ నూతనవాక్యాని రచయంతు.

- 1) సర్వే ధనూంషి స్వీకృత్య సిద్ధాః అభవన్.
.....
- 2) సుధాంశుః మహత్యా ఏకాగ్రతయా ధ్యానం కృతవాన్.
.....
- 3) ఏకలవ్యః సర్వాం ధనుర్విద్యామ్ అభ్యస్య కీర్తిం ప్రాప్తవాన్.
.....
- 4) సర్వస్య గాత్రస్య శిరః ప్రధానమ్.
.....

V సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

చిత్రం దృష్ట్వా చత్వారి వాక్యాని లిఖంతు.

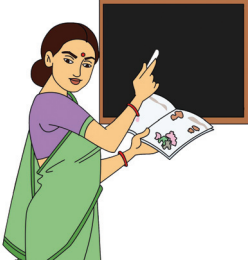
- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

VI ప్రశంసా

- (అ) భవాన్ పాఠ్యవిషయేషు కస్మిన్ విషయే ఏకాగ్రతాం ప్రదర్శయతి? తయా కిం ప్రాప్నోతి?
- (ఆ) భవతాం పాఠశాలాయామ్ ఏకాగ్రతాం ప్రదర్శితవతః ఛాత్రాన్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

VII భాషాంశాః

- (అ) అధః దత్తాని పదాని పదానాం విచ్ఛేదం చ పశ్యంతు, అవగచ్ఛంతు.

దేవ	+	అలయః	=	దేవాలయః
కవి	+	ఇంద్రః	=	కవీంద్రః
గురు	+	ఉత్తమః	=	గురుత్తమః

ఉపరితనఉదాహరణేషు దేవ, కవి, గురు ఇతి పదాని పూర్వపదాని ఇత్యుచ్యంతే. అలయః, ఇంద్రః ఉత్తమః ఇతి పదాని ఉత్తరపదాని ఇత్యుచ్యంతే. ఉపరితనేషు ఉదాహరణేషు పూర్వపదానామ్ అంతే స్థితాః స్వరాః కే ఇతి పశ్యంతు.

దేవ - అస్మిన్ పదే 'వ' అక్షరే 'అ' కార స్వరః అస్తి.

కవి - అస్మిన్ పదే 'వి' అక్షరే 'ఇ' కార స్వరః అస్తి.

గురు - అస్మిన్ పదే 'రు' అక్షరే 'ఉ' కార స్వరః అస్తి.

ఉత్తరపదానాం పూర్వస్మిన్ క్రమశః ఆ, ఇ, ఉ స్వరాః సన్తి.

ఉపరితనపదాని విభజ్య లిఖంతి చేత్ తేషాం రూపాణి ఏవం భవంతి.

దేవ	+	అలయః	(అ + ఆ)
1		2	1 2
కవి	+	ఇంద్రః	(ఇ + ఇ)
1		2	1 2
గురు	+	ఉత్తమః	(ఉ + ఉ)
1		2	1 2

(ఆ) అధః దత్తేషు పదేషు పూర్వోత్తరపదేషు స్థితాన్ స్వరాన్ ఉపరితనానామ్ ఉదాహరణానామ్ అనుసారం సూచయంతు.

ఉదాఃరామ	+	అలయః	(	అ	+	ఆ	)
పరమ	+	ఆకాశః	(		+		)
కవి	+	ఈశ్వరః	(		+		)
వధూ	+	ఊహః	(		+		)
మూషిక	+	ఉత్తమః	(		+		)
అజ్ఞా	+	అనుసారమ్	(		+		)
ద్రోణ	+	అచార్యః	(		+		)
అతి	+	అంతమ్	(		+		)
ఏక	+	ఏకః	(		+		)
గణ	+	ఈశః	(		+		)
ప్రతి	+	ఉపకారః	(		+		)
పరమ	+	జెషధమ్	(		+		)
అణు	+	అస్త్రమ్	(		+		)

పరియోజనాకార్యమ్

అ) ఏకాగ్రతాయాః సంబద్ధాని నాటకాని అథవా కథాః సంకలయ్య విలిఖ్య ప్రదర్శయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

అ) పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.

ఆ) పాఠస్థాని నూతనపదాని ఉపయుజ్య స్వీయవాక్యాని లేఖితం శక్నోమి.

ఇ) ఏకాగ్రతాయాః ఆవశ్యకతామ్ అధిక్యత్య స్వీయవాక్యైః లేఖితం శక్నోమి.

అమ్	న
☐	☐
☐	☐
☐	☐

అ అ ఉ దారచరితానాం తు వసుధైవ కుటుంబకమ్ ఐ ఐ

పరంతు - నందంతు

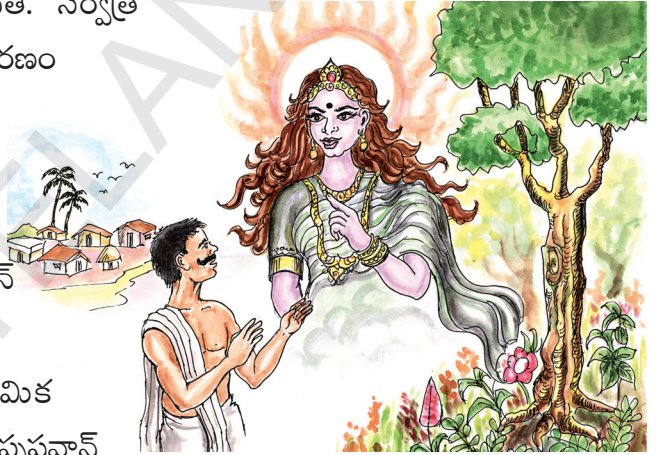
కారణం కిమ్?

పూర్వం కచ్చన సజ్జనః ఆసీత్. సః కదాపి కస్యాపి అహితం న కరోతి స్మ. సర్వదా పరహితమ్ ఏవ చింతయతి స్మ. అతః సాత్త్వికజీవనబలాత్ తేన విశిష్టా శక్తిః ప్రాప్తా ఆసీత్. దేహరహితాన్ అపి దేవతాపిశాచాదీన్ ద్రష్టుం తస్య సామర్థ్యమ్ ఆసీత్.

కదాచిత్ సః కార్యనిమిత్తమ్ అన్యగ్రామం గచ్ఛన్ ఆసీత్. తదా మార్గే తేన కాచిత్ క్షుద్రదేవతా దృష్టా. తస్యాః దర్శనాత్ ఏవ సః సాత్త్వికః జ్ఞాతవాన్ యత్ ఏషా సాంక్రమికరోగస్య అధిదేవతా ఇతి.

తదా సా దేవతా ఉక్తవతీ - “అహం సాంక్రమికరోగస్య అధిదేవతా. పార్శ్వస్థగ్రామం ప్రతి గచ్ఛంతీ అస్మి” ఇతి. సాంక్రమికరోగాధిదేవతా యం గ్రామం ప్రవిశతి తస్మిన్ గ్రామే మహతీ జీవహానిః భవిష్యతి ఇతి జానాతి స్మ సః సాత్త్వికః. కిం తు తస్యాః దేవతాయాః గమనం నివారయితుం తస్య సామర్థ్యం న ఆసీత్. అతః సః గ్రామస్య హానిం జానన్ అపి తాం నివారయితుమ్ అశక్నువన్ మౌనేన అగ్రే గతవాన్.

సాంక్రమికదేవతా గ్రామం ప్రవిష్టవతీ. సర్వత్ర సాంక్రమికరోగః ప్రసృతః. రోగగ్రస్తాః బహవః మరణం ప్రాప్తవంతః. రోగః పార్శ్వగ్రామేషు న ప్రసరేత్ ఇత్యతః సః సమీప స్థేషు గ్రామేషు రోగప్రతిబంధకోపాయాన్ కృతవాన్. కదాచిత్ ఏతాదృశం కార్యం సమాప్య స్వగ్రామం ప్రతిగచ్ఛన్ ఆసీత్ సః.

తావతా గ్రామాత్ నిర్గతా సాంక్రమిక రోగాధిదేవతా తస్య అభిముఖమ్ ఆగతా. తాం పృష్టవాన్ సాత్త్వికః - “తృప్తా ఖలు భవతీ? భవత్యాః కార్యం సమాప్తం ఖలు?” ఇతి.

తదా సా దేవతా శాంతస్వరేణ ఉక్తవతీ - “వత్స! అలం కోపేన. వయం సర్వే విధినియమాధీనాః ఖలు!” అహం కుత్రాపి స్వయం న ప్రవిశామి. యత్ర జనాః స్వచ్ఛతాం న రక్షంతి తత్రైవ మమ ప్రవేశః. జనాః ఏవ అస్వచ్ఛతాదిభిః మాం స్వాగతీకుర్వంతి” ఇతి.

తదస్తు ! ఏతస్మిన్ గ్రామే కతి జనాన్ యమసదనం ప్రేషితవతీ భవతీ? ఇతి పృష్టవాన్ సాత్త్వికః.

చత్వారింశత్ జనాన్ ఇతి ఉత్తరం దత్తవతీ దేవతా. ఏతత్ శ్రుతవతః సాత్త్వికస్య మహాన్ కోపః ఆగతః “కిమ్ ఏతత్ అసత్యకథనం భవత్యాః? గ్రామే శతాధికాః జనాః మృతాః ?”

తదా సా క్షుద్రదేవతా మందహాసపూర్వకమ్ ఉక్తవతీ - “శతాధికాః జనాః మృతాః ఇతి తు సత్యమ్ ఏవ. కింతు మమ కారణతః, తన్నామ రోగకారణతః చత్వారింశత్ జనాః మృతాః ఇత్యపి సత్యమ్ ఏవ. రోగకారణతః తావంతః ఏవ మృతాః. అన్యే సర్వే రోగభీతికారణతః మృతాః. మయా అసత్యం కిమపి న ఉక్తమ్” ఇతి.